

การพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

วรรณธนะรัตน์ ไชยวงศ์

อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 1 มิถุนายน 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 5 มิถุนายน 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 10 สิงหาคม 2563

พรรณทิพา ยานางิดา

อนงค์ภัทร์ กองมี

อรณิข ธิปละ

เยาวชนผู้ร่วมพัฒนา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าปักกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน เพื่อพัฒนาและออกแบบผ้าปักกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน ในเขตพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากผู้ผลิตผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน จำนวน 24 ราย ใน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ไม่ได้รับการศึกษา มีอาชีพเกษตรกร ใช้เวลาว่างในการปักผ้า ส่วนใหญ่ปักเพื่อใช้เอง มีรายได้ต่อเดือน 750 บาท ขึ้นไป ต้นทุนการปักผ้าเพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์เสื้อ มีต้นทุนเฉลี่ย 2,315 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัว มีต้นทุนเฉลี่ย 486 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์กางเกง มีต้นทุนเฉลี่ย 4,002 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์ชายผ้าข้างหลัง มีต้นทุนเฉลี่ย 430 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ มีต้นทุนเฉลี่ย 574 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์ย่ามสะพาย มีต้นทุนเฉลี่ย 310 บาท/ผืน ผลิตภัณฑ์หมวก มีต้นทุนเฉลี่ย 315 บาท/ผืน ผลตอบแทนจากการลงทุนในการปักผ้าเพื่อทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์เสื้อ เท่ากับร้อยละ 40.39 ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัว เท่ากับร้อยละ 18.48 ผลิตภัณฑ์กางเกง เท่ากับร้อยละ 75.94 ผลิตภัณฑ์ชายผ้าข้างหลัง เท่ากับร้อยละ 62.79 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ เท่ากับร้อยละ 33.79 ผลิตภัณฑ์ย่ามสะพาย เท่ากับร้อยละ 38.70 ผลิตภัณฑ์หมวก เท่ากับร้อยละ 37.46

ผลการประเมินการพัฒนาผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน ที่ผู้วิจัยทำการออกแบบและพัฒนาขึ้นใหม่พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านแบบอย่างและวัฒนธรรม รองลงมา ด้านคุณสมบัติทางวัสดุและเศรษฐกิจ ด้านประโยชน์การใช้สอย ด้านความงามทางศิลปะ และด้านการจับคู่สี

คำสำคัญ: การพัฒนาและออกแบบ ต้นทุนการผลิต ผลตอบแทนจากการลงทุน

The Development and Design Embroidered Fabric Identity of Ethnic Mien in Pa Tueng Sub-District, Mae Chan District, Chiang Rai Province

Wanthanarat Chaiwong

*Lecturer, Faculty of Business Administration and Liberal Arts,
Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Rai*

Received: 1 June 2020

Revised: 5 June 2020

Accepted: 10 August 2020

Pantiwa Yanagida

Anongpat Kongmee

Orranich Thipala

Youth Volunteers in Research Development

Abstract

This research aimed to study and analyze cost and return of Mien ethnic embroidery, to develop and design ethnic embroidery fabrics of the Mien people in the area of Mae Chan District, Chiang Rai Province. Data were collected and analyzed by interviews and questionnaires from 24 ethnic Mien cloth manufacturers in Pa Tueng Sub-district, Mae Chan District, Chiang Rai Province.

The research results were found that most manufacturers are female, age 50 and over, most of them have marital / living status together, uneducated, have a farmer, spend some free time embroidering, most of them embroidered for yes, income per piece 750 baht or more. Cost of embroidery to make products: Shirt the average cost is 2,315 baht / piece, Turban has an average cost of 486 baht / piece, Trousers the average cost is 4,002 baht / piece, Hem behind the average cost is 430 baht / piece, Bandana the average cost is 574 baht / piece, Bag the average cost is 310 baht / piece, Hat the average cost is 315 baht / piece. Return on investment in embroidery for various products: Shirt product as 40.39, Turban product 18.48, Trousers product 75.94, Hem behind product 62.79, Bandana product 33.79, Bag product 38.70, Hat product 37.46.

Evaluation results for ethnic Mien embroidery that researchers design and develop new found that overall satisfaction was the highest is the role model and culture followed by material and economic properties Usefulness, use benefits, art beauty and the color matching.

Keywords: Development and Design, Production Cost, Return on Investment

บทนำ

การปักผ้าเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง เพราะเป็นการตกแต่งสิ่งของต่างๆ ให้มีสีสันและมีลวดลายที่สวยงาม ศิลปะแห่งลวดลายที่ปรากฏขึ้นบนผืนผ้าของกลุ่มชาวไทยภูเขา มักมีที่มาจาก การสังเกตเลียนแบบ หรือจินตนาการขึ้นจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว บนผืนผ้าหนึ่งผืนอาจประกอบไปด้วยลวดลายที่แตกต่างกัน สร้างความงดงามตระการตาให้กับผู้พบเห็นได้อย่างน่าอัศจรรย์ เช่นการปักบนเสื้อผ้า กระโปรง กระเป๋า ปกหมอน และเครื่องใช้อื่นๆ อีกมากมาย ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงคุณค่าของงานและความสวยงามมากยิ่งขึ้น

ผ้าปักชาวเขา เป็นงานฝีมือที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยฝีมืออันชำนาญของสตรีชาวไทยภูเขาเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละชนเผ่าได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสวยงาม ความละเอียดประณีต ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดลวดลายลักษณะต่างๆ ที่มีการผสมผสานกันระหว่างลวดลายโบราณที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ และลวดลายที่เกิดจากจินตนาการของผู้ทำได้อย่างน่าอัศจรรย์ (ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)) ผ้าปักชาวเขา หรือ ผ้าปักชนเผ่า ถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ไม่ว่าจะเป็นรายได้หลักหรือรายได้เสริม อีกทั้งยังนำไปต่อยอดทำเป็นผลิตภัณฑ์ชนเผ่าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าปักชนเผ่าได้อีกด้วย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์และวิถีชีวิตของชนเผ่า ผลิตภัณฑ์ชนเผ่าได้รับการพัฒนามากขึ้น มีการนำลวดลายที่มีสีสันสดใสทันสมัย มาใช้ในการปักผ้าของชาติพันธุ์มากขึ้น ทำให้ผ้าปักแต่ละชนเผ่ามีลวดลายที่หลากหลายและไม่ซ้ำกัน ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นสิ่งเพิ่มมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์ที่มีการปักตกแต่งด้วยลวดลายเหล่านี้ แต่มูลค่าที่เพิ่มขึ้นนั้นก็ขึ้นอยู่กับราคาที่สามารถจับต้องได้ และการใช้ผลิตภัณฑ์ของชาติพันธุ์ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของชาติพันธุ์นั้น ๆ อีกทั้งสิ่งเหล่านี้จะเป็นเอกลักษณ์ความสวยงามทางด้านวัฒนธรรมที่หลากหลายของประเทศไทยอีกด้วย

ด้วยเหตุที่ว่าค่าความนิยมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีรูปแบบคงที่ และผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญว่าผลิตภัณฑ์ชนเผ่าที่เป็นภูมิปัญญาและมีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้ผลิตหรือต่อชนเผ่าเป็นอย่างมาก สมควรที่จะสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากสนับสนุนและอนุรักษ์งานฝีมือการปักผ้านี้ไว้ โดยการศึกษาต้นทุนของผ้าปัก ต้นทุนการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และศึกษารายได้ของผลิตภัณฑ์ เพื่อวิเคราะห์หาผลตอบแทนจากการลงทุน และศึกษาลวดลายผ้าปักวิธีการปัก ผ้าปักของชาติพันธุ์เมี่ยน ในเขตพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อนำลวดลายที่ได้ทำการศึกษา มาพัฒนาออกแบบลวดลายรวมทั้งนำลวดลายเดิมมาประยุกต์ให้มีรูปแบบที่ตรงตามความต้องการและความนิยมของตลาดปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ในตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ใน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สืบทอด ชื่นชม (2559) กล่าวถึงอัตลักษณ์ คือการศึกษาผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือจำได้อันได้แก่ อัตลักษณ์ทางกายภาพ เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างที่ได้จากวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการเก็บรวบรวมภาพในหลายๆ แห่ง จนสามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจนได้โครงสร้างของสี

ออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าจากผ้าปัก

ทฤษฎีการคิดแบบ Lateral Thinking (Lt) โดยอยู่ภายใต้หลักการออกแบบ 4 ประการ (มนตรี ยอดบางเตย : 2558)

1. ประโยชน์ใช้สอย
2. ความงามทางศิลปะ
3. คุณสมบัติทางวัสดุและเศรษฐกิจ
4. แบบอย่างและวัฒนธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต/ ผลตอบแทน และจุดคุ้มทุน

ชาญศักดิ์ ตั้งสันติกุลานนท์ (2560) กล่าวว่า ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่องค์กรใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ เช่น ต้นทุนของวัตถุดิบและแรงงานที่เกิดขึ้นเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ และเมื่อต้นทุนได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจแล้ว ต้นทุนส่วนนั้นจะเปลี่ยนสภาพไปเป็นค่าใช้จ่าย (Expense) ซึ่งจะนำไปหักจากรายได้ในแต่ละงวดบัญชี ต้นทุนการผลิตคือ ต้นทุนที่ทำให้ได้สินค้าสำเร็จรูปใด ๆ ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ที่เบิกใช้ในการผลิต แรงงานทางตรงที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและค่าใช้จ่ายในการผลิต เมื่อทั้ง 3 ส่วนประกอบ ได้เข้าสู่ขั้นตอนต่างๆ ของการผลิตก็จะถูกแปรสภาพเป็นสินค้าสำเร็จรูปต่อไป

$$\text{ต้นทุนการผลิต} = \frac{\text{ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง} + \text{ค่าแรงงานทางตรง} + \text{ค่าใช้จ่ายการผลิต}}{\text{จำนวนสินค้าที่ผลิตในงวดนั้น}}$$

สุขใจ ดอนปัญหา (2562) ได้กล่าวว่า อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน (Return on Investment หรือ ROI) เป็นเกณฑ์ในการวัดการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญมาก เกณฑ์ในการวัดการปฏิบัติงานมีหลายอย่าง เช่น วัดจากการเปลี่ยนแปลงในยอดขาย เปลี่ยนแปลงในกำไร หรือวัดจาก ผลผลิตที่ได้ การวัดแต่ละอย่างมิได้เป็นเกณฑ์วัดที่สมบูรณ์ ถ้ายอดขายเพิ่มแสดงว่าการปฏิบัติงานทำ ได้ดี แต่การเพิ่มขึ้นของยอดขายอาจเป็นผลทำให้ค่าใช้จ่ายสูง เช่น เสียส่วนลดสูง หรือเกิดจากการลด ราคา ดังนั้น เกณฑ์การวัดจากกำไร ซึ่งเป็นปัญหาอีกว่ากำไรมากหรือน้อยเปรียบเทียบกับอะไร ทางหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงภาวะในการหากำไรของบริษัทก็คือ การเปรียบเทียบกำไรที่ทำได้ออกกับขนาดของเงิน ที่ลงทุน ดังนั้น วิธีการวัดการปฏิบัติงานของธุรกิจด้วยกำไรสุทธิต่อเงินลงทุนในสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิด รายได้จึงเป็นวิธีที่ใช้ได้ดีและใช้กันอย่างกว้างขวาง

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน} = (\text{กำไรสุทธิ/เงินลงทุนรวม}) \times 100$$

วันวิสา เนื่องสมศรี (2557) ได้กล่าวถึงจุดคุ้มทุน (Break – Even Point) คือ จุดที่มีปริมาณการขายหรือยอดขายเท่ากับต้นทุนที่จะเกิดขึ้นทั้งหมดของบริษัท กล่าวคือ เป็นจุดที่ผล การดำเนินงานเป็นศูนย์และเป็นจุดที่มีกำไรส่วนเกินรวมเท่ากับต้นทุนคงที่พอดี ประโยชน์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นเทคนิคที่นำมาใช้ในการวางแผนและควบคุมการดำเนินงานของกิจการ เพื่อไม่ให้ขายสินค้าต่ำกว่าจุดคุ้มทุนเพราะถ้าขายต่ำกว่าจุดคุ้มทุนก็เท่ากับว่าบริษัทจะประสบผลขาดทุนทันที

$$\text{จุดคุ้มทุน} = (\text{ต้นทุนคงที่รวม/อัตรากำไรส่วนเกินถัวเฉลี่ย})$$

ละเอียด ศรีหาเหง่า (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ทางการเงิน การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ต้นทุนในการลงทุนผลิตมันฝรั่ง ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการลงทุน เท่ากับ 832,700 บาท ต้นทุนการผลิตเท่ากับ 8,921,282.33 บาท ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เท่ากับ 677,429 บาท มีอัตรากำไรต่อต้นทุนของผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ เท่ากับร้อยละ 17.37 มันฝรั่งทอดปรุงรส เท่ากับร้อยละ 104.93 และมีอัตรากำไรต่อค่าขายของผลิตภัณฑ์มันฝรั่งทอดกรอบ เท่ากับร้อยละ 14.71 มันฝรั่งทอดปรุงรส เท่ากับ ร้อยละ 50.91 ผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตมัน ฝรั่ง มูลค่าปัจจุบัน (NPV) ของกระแสเงินสดสุทธิตลอดอายุโครงการ 5 ปี ที่อัตราคิดลด ร้อยละ 8 เท่ากับ 1,037,915.66 ซึ่งมี

ค่ามากกว่าศูนย์ มีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (IRR) เท่ากับร้อยละ 49.85 ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของกองทุนหมู่บ้าน ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 8 และใช้ ระยะเวลาคืนทุน (PP) 1 ปี 4 เดือน

สุธิดา แซ่ย่างและคณะ (2562) พบว่า ผลงานเครื่องประดับที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของผ้าปักลายม้งจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย สร้อยคอ แหวน ต่างหู และกำไล ประชากรที่วิจัย และ รูปแบบประเมินคุณภาพผลงานประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ผลการวิจัย พบว่า เครื่องประดับที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายของผ้าปักลายม้ง ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปักผ้าชาติพันธุ์เมี่ยน ในเขตพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ เป็นผู้ผลิตผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยนเพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 24 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน และการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน โดยการสัมภาษณ์จะเกี่ยวกับเรื่อง ต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ต่อขึ้น และรายได้ต่อขึ้น ในส่วนของแบบสอบถามจะเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ผลิตและความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

3.1. ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ผลิตลายผ้าปักของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน โดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม โดยมีกลุ่มผู้ปักผ้าจากหมู่บ้านเหล่าซีกว้ย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาและการออกแบบลายผ้าปักของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน รวมไปถึงค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและข้อมูลเกี่ยวกับรายได้จากการปักผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน

3.2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ วารสาร หนังสือ เอกสารที่เผยแพร่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และจากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้สถิติรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive) ดังนี้

4.1. แบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบด้วย อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการปักผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน เพื่อคำนวณหาเงินลงทุนเริ่มแรกของผู้ประกอบการ

2) ต้นทุนในการปักผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตเพื่อคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วย

ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทน การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนเพื่อให้ทราบถึงรายได้ต่อหน่วย สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1) วิธีอัตรากำไรต่อยอดขาย

2) วิธีอัตรากำไรต่อต้นทุน

3) วิธีผลตอบแทนจากเงินลงทุน

4.2. แบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สถิติเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ เป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (%)

การประเมินการพัฒนาและออกแบบผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การพัฒนาและออกแบบผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน

ขั้นตอนในการพัฒนาผ้าปักลายชาติพันธุ์เมี่ยน

5.1. ลงพื้นที่ในหมู่บ้านเข้าเฝ้าชีก้วย ตำบลห้วยไร่ อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย เพื่อสำรวจลวดลายของผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน จึงเลือกลายผ้าปักของชาติพันธุ์เมี่ยน ที่สนใจมาปักทั้งหมด 4 ลาย ได้แก่ ลายหิ่ว ลายกว้าจิม ลายก้านยอ และลายด่มหม่าพ่นอม

5.2. ได้มีการรวบรวมลวดลายผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยนจากผู้ปักผ้าภายในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงได้นำลายผ้าปักของชาติพันธุ์เมี่ยน ที่สนใจพัฒนาขึ้นเป็นลายผสมผสาน นำมาพัฒนาให้มีสีสันที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งปกติจะเห็นผ้าปักชนเผ่าเมี่ยน ที่มีแต่สีส้นสดและเป็นโทนสว่าง จึงได้ออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าปักร่วมกันระหว่างผู้วิจัย โดยมีวิทยากร คือ นางเพ็ญ แซ่หว่าง เป็นผู้ให้ความรู้และความต้องการของผู้ที่สนใจในงานผ้าปักที่ส่วนใหญ่ต้องการลายผ้าปักที่มีสีสันและรูปแบบแตกต่างไปจากเดิมที่เคย โดยมีการใช้ต้นทุนในการผลิตที่น้อยกว่าผลตอบแทนในการผลิต

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีผลการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า ผู้ผลิตผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยนส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงคิดเป็น ร้อยละ 100 มีอายุ ระหว่าง 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษา มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่ทำอาชีพ เกษตรกร ปักผ้าเพื่อใช้เอง ปักผ้าด้วยมือและใช้เวลาว่างในการปัก

2. ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการลงทุนผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน จากการเก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างผู้ผลิตผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน จำนวน 24 ราย เกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตผลิตภัณฑ์และ ผลตอบแทนจากการผลิต เสื้อ กางเกง ผ้าโพกหัว ชายผ้าด้านหลัง หมวก ยามสะพายและผ้าพันคอ มีรายละเอียดต้นทุนในการผลิต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงต้นทุนในการผลิต/ชิ้น

รายการ	จำนวน ผู้ผลิต	วัตถุดิบ ทางตรง	ค่าแรง ทางตรง	ค่าใช้จ่าย	รวม
ผลิตภัณฑ์เสื้อ	2	4,450	-	180	4,630
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		2,225	0	90	2,315
ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัว	3	405	920	135	1,460
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		135	306	135	486
ผลิตภัณฑ์กางเกง	6	9,185	14,450	380	24,015
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		1,530	2,408	63	4,002
ผลิตภัณฑ์ชายผ้าข้างหลัง	1	150	250	30	430
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		150	250	30	430
ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	6	1,420	1,800	225	3,445
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		236	300	37	574
ผลิตภัณฑ์ยามสะพาย	3	335	400	195	930
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		112	133	65	310
ผลิตภัณฑ์หมวก	3	425	425	95	945
ต้นทุนเฉลี่ย/ชิ้น		142	142	31	315

จากตารางที่ 1 แสดงถึงต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน ที่ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ผลิตภัณฑ์เสื้อมีต้นทุนวัตถุดิบทางตรงสูงสุด คือ 2,225 บาท/ผืน รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์กางเกง มีต้นทุนเท่ากับ 1,530 บาท/ผืน ต้นทุนค่าแรงทางตรง ผลิตภัณฑ์กางเกงมีต้นทุนที่สูงที่สุด เท่ากับ 2,408 บาท/ผืน รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัว เท่ากับ 306 บาท/ผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิต พบว่า ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัวมีค่าใช้จ่ายในการผลิตสูงสุด เท่ากับ 135 บาท/ผืน รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์เสื้อ เท่ากับ 90 บาท/ผืน ต้นทุนการผลิตรวมทั้งสิ้น พบว่า ผลิตภัณฑ์กางเกง มีต้นทุนรวมสูงสุด เท่ากับ 4,002 บาท/ผืน รองมาเป็น ผลิตภัณฑ์เสื้อ มีต้นทุนการผลิตรวม 2,315 บาท/ผืน

ตารางที่ 2 แสดงราคาขาย/ผืน กำไร/ผืน และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

รายการ	ต้นทุนรวม	ราคาขาย	กำไรสุทธิ	อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน
ผลิตภัณฑ์เสื้อ	2,315	3,250	935	40.39%
ผลิตภัณฑ์ผ้าโพกหัว	486	577	90	18.48%
ผลิตภัณฑ์กางเกง	4,002	7,043	3,040	75.94%
ผลิตภัณฑ์ชายผ้าข้างหลัง	430	700	270	62.79%
ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	574	758	194	33.79%
ผลิตภัณฑ์ย่ามสะพาย	310	430	120	38.70%
ผลิตภัณฑ์หมวก	315	433	118	37.46%

จากตารางที่ 2 แสดงถึงผลตอบแทนต่อหน่วย ของผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน พบว่า ผลิตภัณฑ์กางเกงมีผลตอบแทนสูงที่สุด เท่ากับ 3,040 บาท/ผืน อัตราผลตอบแทนเท่ากับร้อยละ 75.94 รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ชายผ้าข้างหลัง มีผลตอบแทนเท่ากับ 270 บาท/ผืน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน เท่ากับร้อยละ 62.79

3. ความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ผลการประเมินพบว่า ด้านการพัฒนาผ้าปักลายผสมผสานชาติพันธุ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ลวดลายที่นำมาปักมีความเหมาะสมกับชิ้นงาน ($\bar{X}=4.33$) รองลงมา คือ ลวดลายที่ปักมีความน่าสนใจและความพึงพอใจในภาพรวมต่อชิ้นงานที่ออกแบบ ($\bar{X}=4.29$) ลวดลายที่ปักมีความประณีตงดงาม ($\bar{X}=4.25$) ลวดลายที่ปักมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ ($\bar{X}=4.17$) เป็นลายที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์เมี่ยน ($\bar{X}=4.13$) ลวดลายที่ปักมีความทันสมัยสามารถนำมาพัฒนาต่อยอด ($\bar{X}=3.96$) ลวดลายที่ปักมีการใช้วัสดุ สี เหมาะสมกับการนำไปพัฒนาต่อยอด และลวดลายที่นำมาปักมีการพัฒนาด้านลวดลายและสีสันแตกต่างจากเดิม ($\bar{X}=3.88$) ผลการประเมินด้านการออกแบบของผ้าปักชาติพันธุ์เมี่ยน ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านแบบอย่างและวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.42$) รองลงมา ได้แก่ ด้านประโยชน์
การใช้สอย ($\bar{X}=4.25$) ด้านความสวยงามทางศิลปะ ($\bar{X}=4.18$) ด้านคุณสมบัติทางวัสดุและเศรษฐกิจ ($\bar{X}=4.02$)
และด้านการจับคู่สี ($\bar{X}=3.99$)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ในตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน
จังหวัดเชียงราย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาด้านทุนการผลิตผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
ในแต่ละผลิตภัณฑ์จะมีต้นทุนประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรงและค่าใช้จ่ายในการ
ผลิต ซึ่งต้นทุนของแต่ละผลิตภัณฑ์นั้นจะแตกต่างกัน และบางผลิตภัณฑ์อาจไม่มีต้นทุนบางตัว เช่น ผลิตภัณฑ์เสื้อ
ไม่มีค่าแรงทั้งตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ผลิตมีความสามารถ และความชำนาญในการผลิตเสื้อตั้งแต่กระบวนการ
แรกจนผลิตภัณฑ์เสร็จสมบูรณ์ จึงไม่มีต้นทุนในส่วนของคุณค่าแรงทางตรง และผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตสูงสุด
คือ ผลิตภัณฑ์กางเกง ส่วนที่ทำให้ต้นทุนสูงคือ ค่าแรงงานทางตรง ทั้งนี้อาจเกิดจากผลิตภัณฑ์กางเกงชาติพันธุ์
เมี่ยนนั้น มีการปักลวดลายเต็มตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งต้องใช้ความชำนาญ ความละเอียดอ่อน ความอดทนและใช้ระยะ
เวลานานกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2559). ที่กล่าวว่า ต้นทุนการผลิต หมายถึง
ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ทั้งที่เกิดขึ้นในรอบ
ระยะเวลาที่จะทำการรวบรวมต้นทุนหรือเรียกว่า “ต้นทุนการผลิต”

2. จากการศึกษาผลตอบแทนจากการลงทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ตำบลป่า
ตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีการปักลวดลายลงในตัวผลิตภัณฑ์มาก จะมีผลตอบแทนสูง
จากการศึกษา ผลิตภัณฑ์กางเกง มีผลตอบแทนสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจาก ตัวของผลิตภัณฑ์นั้น มีลวดลายเต็มตัว
ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นความชำนาญและความสามารถของผู้ผลิตผ่านตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ
ศุภาพร แซ่ลี (2562) ที่กล่าวว่า ผลตอบแทนของปักผ้าเพื่อนำไปทำผลิตภัณฑ์กระโปรงชาติพันธุ์เมี่ยนมีผลตอบแทน
สูงที่สุด ซึ่งสิ่งที่เหมือนกันของผลิตภัณฑ์กระโปรงชาติพันธุ์เมี่ยน และผลิตภัณฑ์กางเกงชาติพันธุ์เมี่ยน คือ
ทั้งสองผลิตภัณฑ์นั้น มีการปักลวดลายไว้เต็มตัวของผลิตภัณฑ์

3. ผลการประเมินการพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เป็นลายที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์เมี่ยน
ลวดลายที่ปักมีการใช้วัสดุ สี เหมาะสมกับการนำไปพัฒนาต่อยอด ลวดลายที่นำมาปักมีความเหมาะสมกับชิ้นงาน
และแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2544). กล่าวว่า อัตลักษณ์
หมายถึง สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นเราหรือพวกเรา แตกต่างจากเขา พวกเขาหรือคนอื่น อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมี

หนึ่งเดียว แต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวเรา ซึ่งอัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (Social Construct) อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความเหมือนระหว่าง “พวกเรา” และความแตกต่างระหว่าง “พวกเขา” หรือ “คนอื่น”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการพัฒนาและออกแบบผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์เมี่ยน ในตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาสามารถเห็นต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ดังนั้นผู้ผลิต ควรนำข้อมูลต้นทุนการผลิต ไปใช้แนวทางในการจัดการต้นทุน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

2. ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ศึกษาแนวทางหรือวิธีการลดต้นทุนการผลิต และศึกษาความต้องการของตลาดเพื่อที่จะสามารถตั้งราคาขายให้กับผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ต้นติวรางกูร. (2552 มิถุนายน 1). **ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผ้าทอกระเหรี่ยงลายโบราณของวิสาหกิจชุมชนบ้านเด่นยางมูล อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน**. แหล่งที่มา: http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/bitstream/6653943832/9931/2/acc0354kt_abs.pdf
- ชาญศักดิ์ ตั้งสันติกุลานนท์ (2560 มิถุนายน 3) **การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตชาเขียวโดยใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรม**. สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แหล่งที่มา: http://mim12bibilham.blogspot.com/2017/11/blog-post_5.html
- ดวงมณี สูงสันเขต. (2559 มิถุนายน 13). **การศึกษาชนเผ่าอาข่าเพื่อออกแบบชุดผลิตภัณฑ์ตกแต่งบนโต๊ะอาหาร (กรณีศึกษาชนเผ่าอาข่า กลุ่มลอมี่ จังหวัดเชียงราย)**. แหล่งที่มา: <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/889>
- ธนิต โสรัตน์. (2558). **การประยุกต์ใช้การจัดการโซ่อุปทานโลจิสติกส์**. กรุงเทพฯ : ประชุมทอง พรินต์ติ้งกรุ๊ป
- ละเอียด ศรีหาเหง่า (2557) **การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมันฝรั่ง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจริญแม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่** ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทอร์น

- วันวิสา เนื่องสมศรี. (2557). **ความต้องการใช้ข้อมูลทางด้านบัญชีเพื่อ การตัดสินใจด้านกิจกรรมการตลาดของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์แห่ง ประเทศไทย.** วารสารการจัดการและการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี. ปีที่ 1 (ฉบับที่ 2) : 49-50.
- ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน). (2557 มกราคม 25). **เอกลักษณ์และศิลปะลวดลายผ้าชาวเขา.** แหล่งที่มา:
<https://fliphtml5.com/wqdx/nszx>
- สไบทิพย์ ตั้งใจ. (2558 เมษายน 23). **การจัดการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะผ้าปักของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านผานก ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.** แหล่งที่มา:
<http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/handle/6653943832/48623>
- สืบสกุล ชื่นชม (2563 มิถุนายน 4) **การประยุกต์ใช้กระบวนการทางการตลาดเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบแฟชั่นชุดผ้าฝ้ายเพื่อจำหน่ายสำหรับผู้ประกอบการชุมชน.** แหล่งที่มา:
<http://search.lib.cmu.ac.th/search/?searchtype=&searcharg=b1492714>
- สุขใจ ตอนปัญญา. (2562). **ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.** กรุงเทพมหานคร: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุธิดา แซ่ย่างและคณะ (2562). **การออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องประดับที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผ้าปักลายม้ง.** กาญจนนาเกษิวิทยาลัย ช่างทองหลวง : กรุงเทพฯ
- สุธิชา ศรพรหม. (2556 กรกฎาคม 3). **ศึกษาและออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง.** แหล่งที่มา:
https://dcms.thailis.or.th/dcms/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=399713
- องค์การบริหารส่วนตำบล ป่าตึง. (2562 มิถุนายน 8). **ข้อมูลทั่วไปตำบลป่าตึง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.** แหล่งที่มา: <http://www.patung.go.th/>